

Analizy statystyczno-taksonomiczne i możliwości ich zastosowania w procesie strategicznego zarządzania rozwojem regionalnym

Taksonomia – definicja pojęcia

Taksonomia – nauka o zasadach i metodach klasyfikowania.
Poszukiwanie odpowiedzi na temat **struktury zbiorowości**
i **jednorodności podzbiorów**.

z gr. *taksis* – „uporządkowanie” + *nomos* – „prawo”, „zasada”

XIX w. – nauki biologiczne – systematyka;

XX w. – opis słowny zastępują metody ilościowe,
po raz pierwszy zastosowane przez J. Czekanowskiego
w 1913 r.

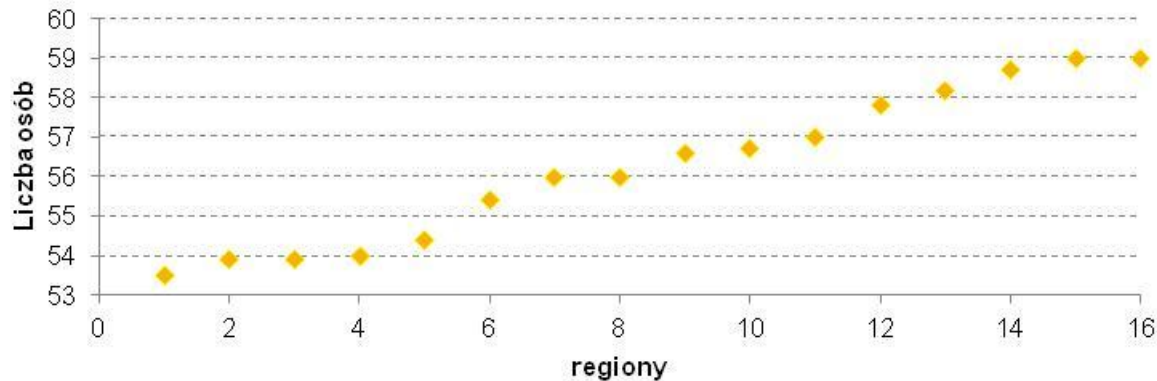
Jak rozpocząć?

Dobór danych – analiza wielocechowa

Dane powinny:

- uniwersalnie odzwierciedlać wiedzę merytoryczną;
- być możliwie najbardziej aktualne;
- być spójne czasowo i przestrzennie;
- być wiarygodne i kompletne;
- spełniać wymogi formalne przyjętej metody badawczej.

Jak właściwie wybrać dane? Zmienność danych

Ryc. 1 Wskaźnik obciążenia demograficznego w województwach Polski w 2012 r.

Różnica między wartością maksymalną a minimalną: 5 osób.

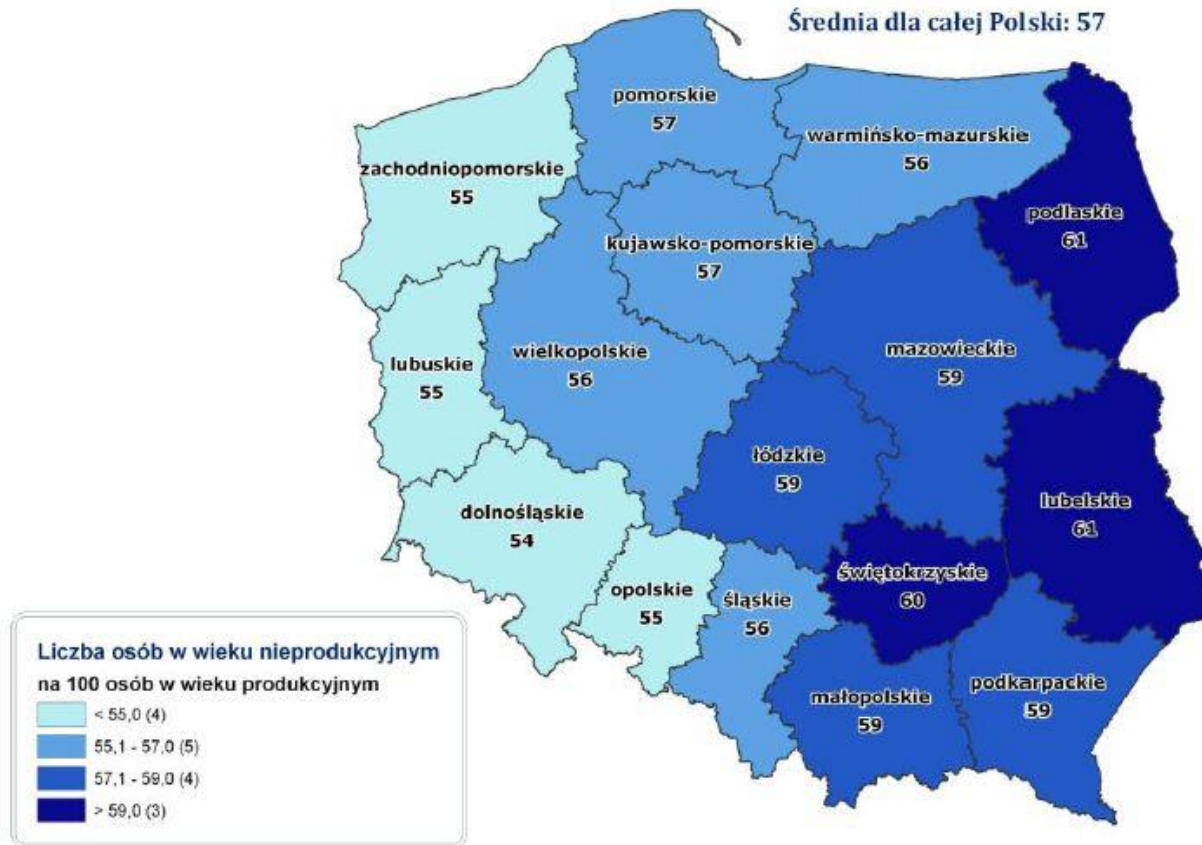
Średnia wielkość wskaźnika: 56,3 osoby.

Przeciętna różnica dla województwa: 2 osoby.

Jak właściwie wybrać dane? Zmienność danych

Współczynnik obciążenia demograficznego ludności faktycznej

Średnia dla całej Polski: 57

Źródło: <http://www.egospodarka.pl/art/galeria/79043,Narodowy-Spis-Powszechny-2011-wyniki,8,39,1.html>

Jak właściwie wybrać dane? Korelacja

Tab. 1 Współczynnik korelacji Pearsona pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich oraz liczbą studentów i absolwentów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwach w 2012 r.

	Liczba nauczycieli	Liczba studentów	Liczba absolwentów
Liczba nauczycieli	1	0,93	0,86
Liczba studentów	0,93	1	0,96
Liczba absolwentów	0,86	0,96	1

Wniosek: Każdy ze wskaźników niesie ten sam rodzaj informacji.

Jak właściwie wybrać dane? Korelacja

Tab. 2 Współczynnik korelacji Pearsona pomiędzy przeciętnym wynagrodzeniem a liczbą posiadanych samochodów w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwach w 2012 r.

	Przeciętne wynagrodzenie	Liczba samochodów
Przeciętne wynagrodzenie	0,48	1
Liczba samochodów	1	0,48

Wniosek: Intuicyjne sądy zawsze wymagają potwierdzenia analitycznego.

Przykład zastosowania

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala

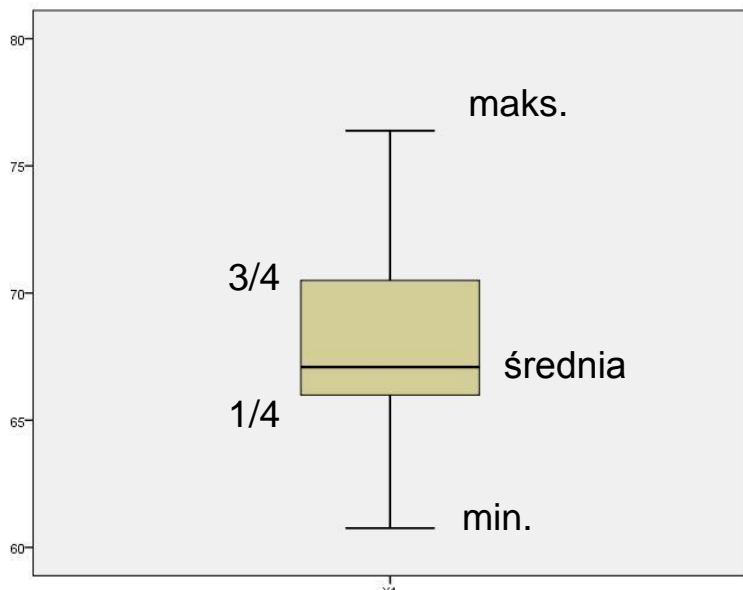
- Pozwala na ustalenie wielkości jednostki na podstawie zespołu wybranych cech.
- Umożliwia zbadanie proporcjonalności analizowanego zjawiska w poszczególnych jednostkach.
- Daje podstawy wnioskowania na temat harmonijności rozwoju jednostki ze względu na wybrane cechy.

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: dobór cech

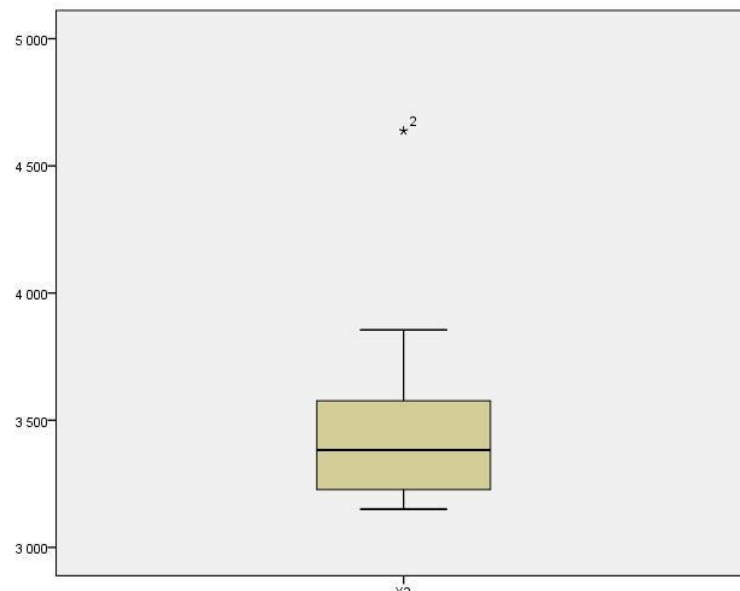
- Przedmiot badania:
poziom rozwoju ekonomicznego województw Polski w 2012 r.
- Liczba wstępnie przyjętych cech: 14
- Liczba cech spełniających założenia metodologiczne
i ostatecznie wziętych pod uwagę w badaniu: 8

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: dobór cech

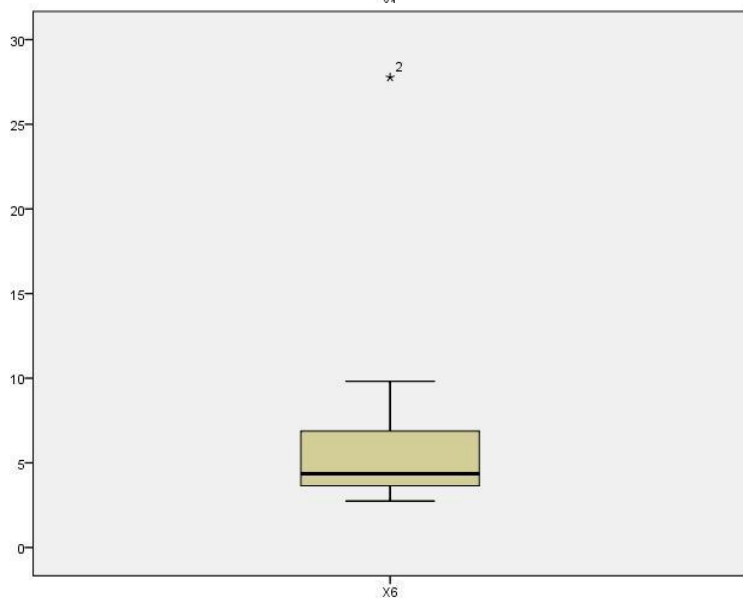
- X1 – udział osób pracujących w sektorze prywatnym.
- X2 – przeciętne wynagrodzenie brutto.
- X3 – mieszkania oddane do użytku na 10 tys. ludności.
- X4 – nakłady inwestycyjne w sektorze prywatnym w przeliczeniu na mieszkańca.
- X5 – udział podmiotów otoczenia biznesu w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych.
- X6 – sprzedaż towarów konsumpcyjnych nieżywnościowych w przeliczeniu na mieszkańca.
- X7 – standardowe łącza telefoniczne na 100 tys. mieszkańców.
- X8 – odsetek wydatków budżetowych na drogi publiczne.

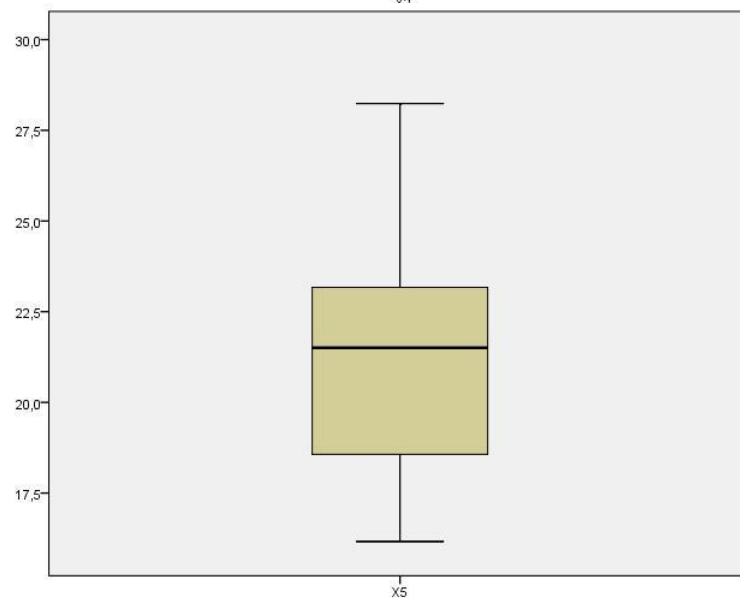
X1

X2

X6

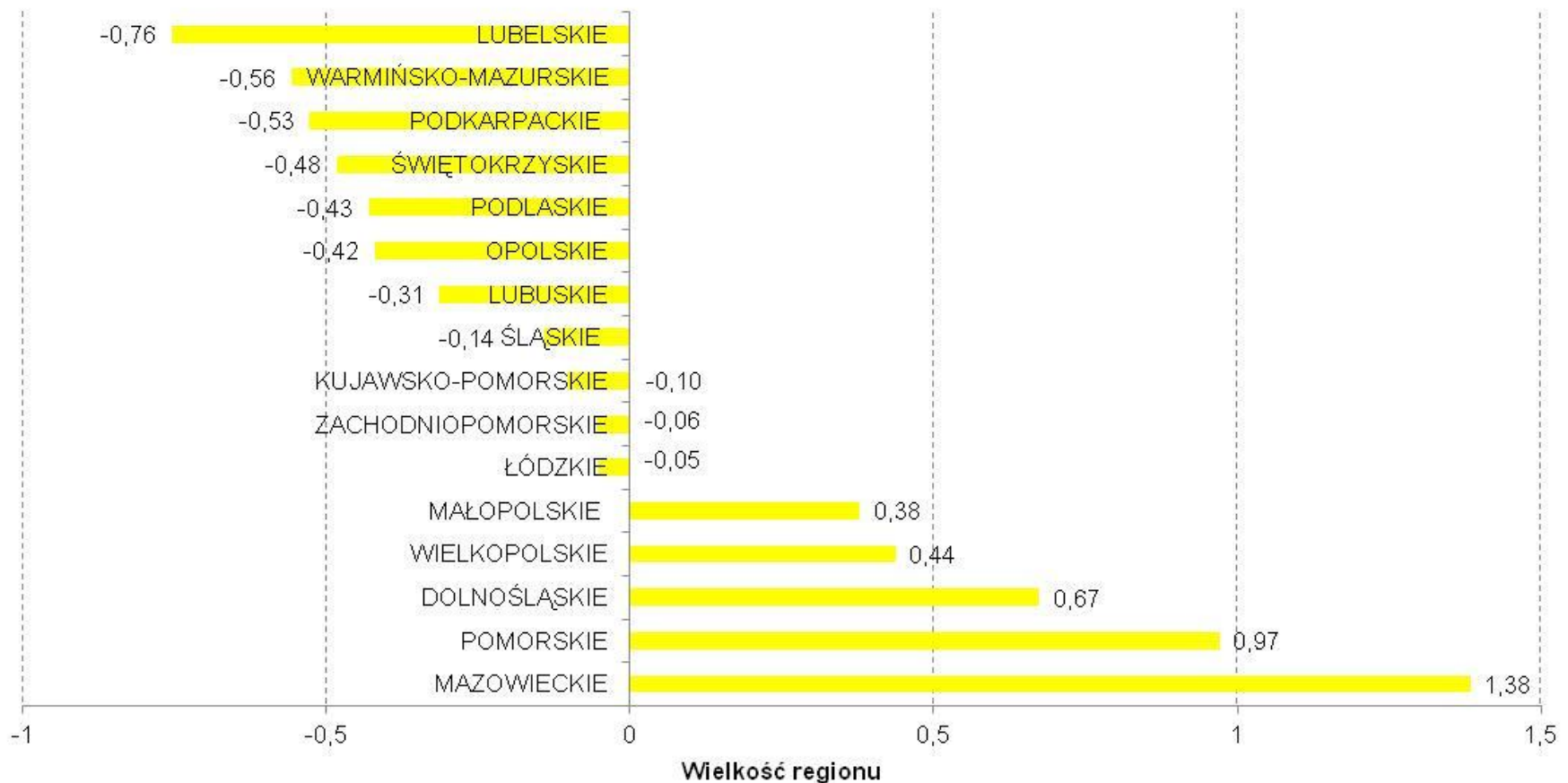
X5

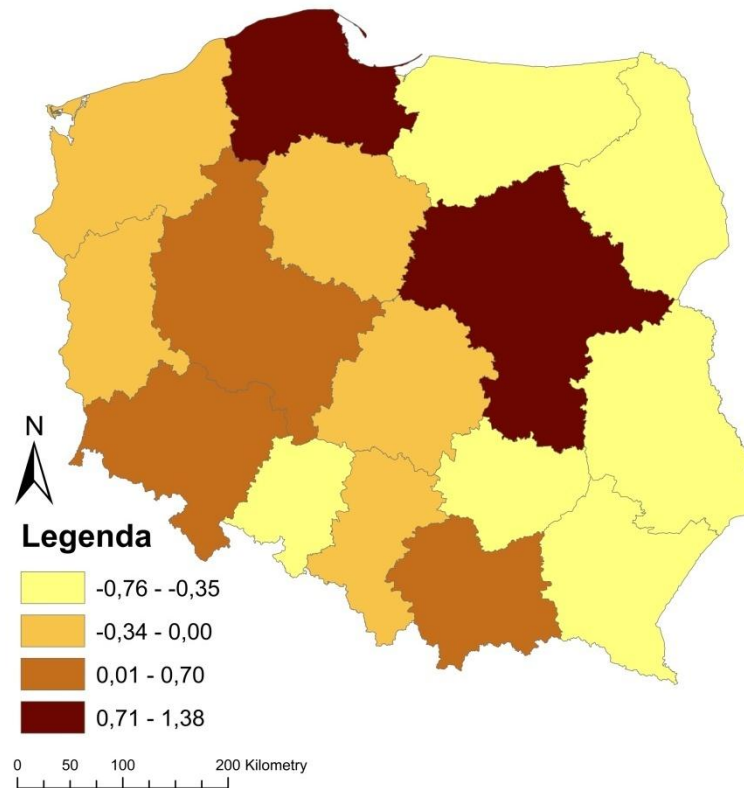
Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: standaryzacja

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8
ŁÓDZKIE	0,62	-0,24	-0,45	0,91	-0,63	-0,06	-0,02	-0,56
MAZOWIECKIE	-0,04	3,13	1,64	-1,95	1,82	3,53	3,05	-0,10
MAŁOPOLSKIE	0,93	-0,04	0,67	1,37	-0,16	0,32	0,39	-0,47
ŚLĄSKIE	-0,41	1,03	-1,30	-0,23	0,17	-0,52	-0,14	0,27
LUBELSKIE	-1,70	-0,24	-0,33	-0,87	-1,15	-0,50	-0,70	-0,56
PODKARPACKIE	-0,43	-0,86	-0,53	0,61	-1,25	-0,52	-0,83	-0,42
PODLASKIE	-1,64	-0,43	0,03	-0,33	-0,99	-0,31	-0,37	0,59
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-0,79	-0,59	-1,04	0,85	-1,49	-0,37	-1,12	0,68
LUBUSKIE	0,56	-0,72	-0,50	-0,69	0,40	-0,35	0,27	-1,47
WIELKOPOLSKIE	1,97	-0,20	0,44	1,00	-0,13	0,55	-0,22	0,08
ZACHODNIO- POMORSKIE	-0,41	-0,14	0,31	-0,29	0,23	-0,45	0,14	0,17
DOLNOŚLĄSKIE	1,46	0,64	1,14	-1,25	1,93	-0,05	1,07	0,45
OPOLSKIE	-0,38	-0,30	-1,55	0,53	0,58	-0,63	-0,23	-1,38
KUJAWSKO- POMORSKIE	0,26	-0,78	-0,56	-0,10	-0,45	-0,37	-0,72	1,91
POMORSKIE	0,51	0,60	1,99	1,43	0,72	0,17	0,38	1,96
WARMIŃSKO- MAZURSKIE	-0,51	-0,86	0,05	-1,00	0,41	-0,43	-0,96	-1,15

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: klasyfikacja wg wielkości jednostki

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: klasyfikacja wg wielkości jednostki

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: proporcjonalność (wskaźniki resztowe)

	Ci X1	Ci X2	Ci X3	Ci X4	Ci X5	Ci X6	Ci X7	Ci X8
ŁÓDZKIE	0,67	-0,18	-0,40	0,96	-0,57	0,00	0,03	-0,50
MAZOWIECKIE	-1,43	1,74	0,25	-3,34	0,43	2,15	1,67	-1,48
MAŁOPOLSKIE	0,56	-0,42	0,29	1,00	-0,54	-0,06	0,02	-0,84
ŚLĄSKIE	-0,27	1,17	-1,16	-0,09	0,31	-0,38	0,00	0,41
LUBELSKIE	-0,94	0,52	0,43	-0,11	-0,39	0,25	0,05	0,20
PODKARPACKIE	0,10	-0,33	0,00	1,14	-0,72	0,01	-0,30	0,11
PODLASKIE	-1,21	0,00	0,46	0,10	-0,56	0,12	0,06	1,02
ŚWIĘTOKRZYSKIE	-0,31	-0,11	-0,56	1,34	-1,01	0,12	-0,63	1,16
LUBUSKIE	0,87	-0,41	-0,19	-0,38	0,71	-0,04	0,58	-1,16
WIELKOPOLSKIE	1,53	-0,64	0,00	0,57	-0,56	0,11	-0,66	-0,35
ZACHODNIOPOMORSKIE	-0,36	-0,09	0,36	-0,23	0,28	-0,40	0,20	0,23
DOLNOŚLĄSKIE	0,79	-0,04	0,47	-1,92	1,25	-0,73	0,40	-0,22
OPOLSKIE	0,04	0,12	-1,13	0,95	1,00	-0,21	0,19	-0,96
KUJAWSKO-POMORSKIE	0,36	-0,67	-0,46	0,00	-0,35	-0,27	-0,62	2,01
POMORSKIE	-0,46	-0,37	1,02	0,46	-0,25	-0,80	-0,59	0,99
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	0,05	-0,30	0,61	-0,45	0,97	0,12	-0,40	-0,59

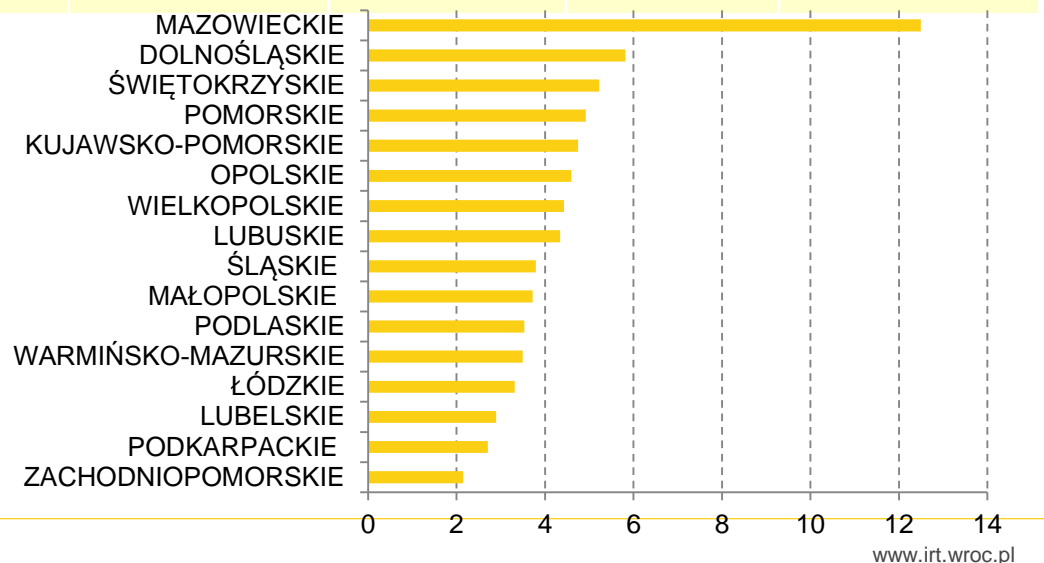

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: harmonijność rozwoju

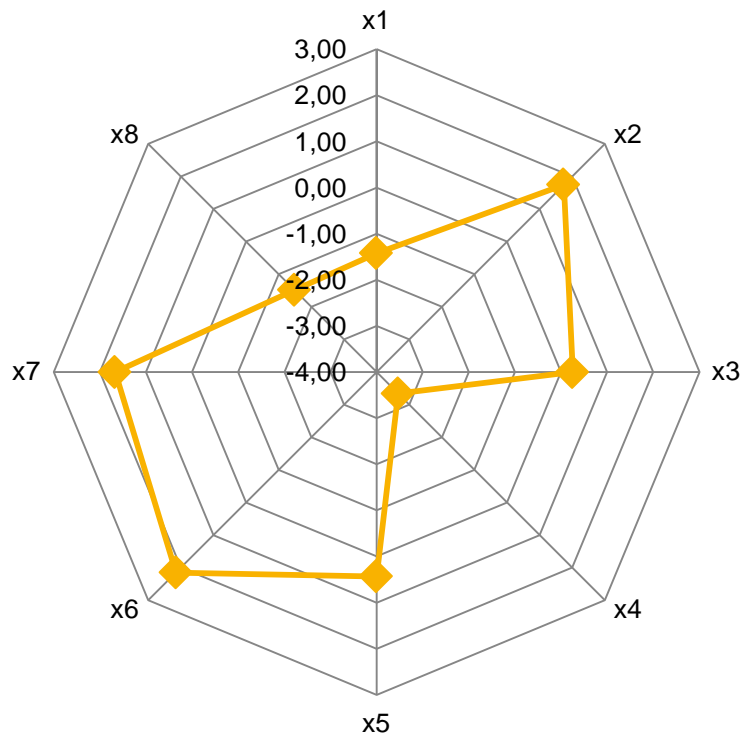
	...	Ci X6	Ci X7	Ci X8	Suma
ŁÓDZKIE	...	0,00	0,03	-0,50	3,32
MAZOWIECKIE	...	2,15	1,67	-1,48	12,49
DOLNOŚLĄSKIE	...	-0,73	0,40	-0,22	5,81
...	...	...	...	...	...
ZACHODNIOPOMORSKIE		-0,40	0,20	0,23	2,15

Wartości najwyższe: struktura
najmniej zrównoważona

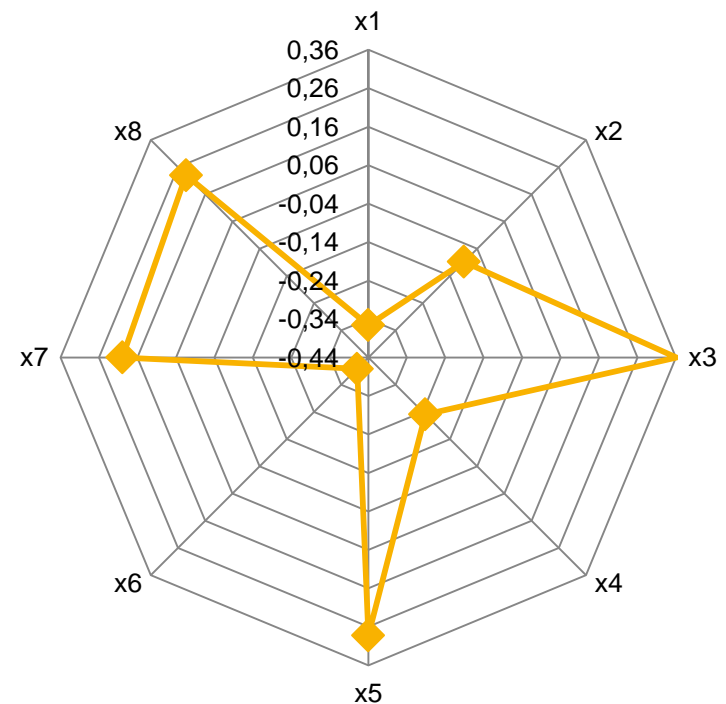
Wartości najniższe: struktura
najbardziej zrównoważona

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: harmonijność rozwoju

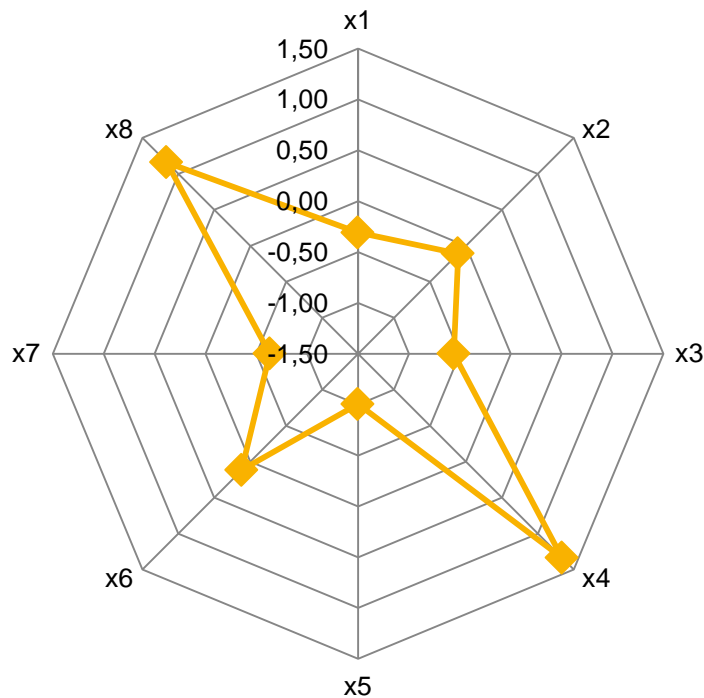

Województwo mazowieckie

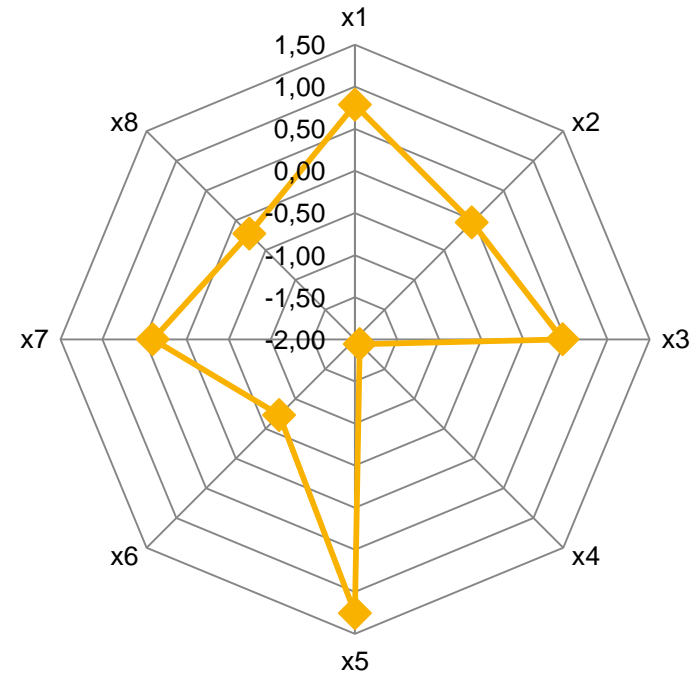

Województwo zachodniopomorskie

Metoda wskaźników przyrodniczych J. Perkala: harmonijność rozwoju

Województwo świętokrzyskie

Województwo dolnośląskie

Dziękuję za uwagę

Magdalena Kasprzak

magdalena.kasprzak@irt.wroc.pl

Analizy przestrzenne wspierające planowanie strategiczne.

INSTYTUT ROZWOJU
TERYTORIALNEGO

Systemy informacji przestrzennej na tle innych systemów informacyjnych

- informacja o położeniu
- właściwości geometryczne
- relacje przestrzenne obiektów
- możliwość kartograficznej prezentacji danych
- możliwość dokonania analiz

Systemy informacji przestrzennej

to system pozyskiwania, przetwarzania i udostępniania danych zawierających informacje przestrzenne oraz towarzyszące im informacje opisowe o obiektach wyróżnionych w części przestrzeni objętej działaniem systemu. [Gaździcki 1990]

Dane opisujące cechy obiektów to atrybuty:

- **przestrzenne**
- **opisowe**

Dokładność i szczegółowość informacji

- **systemu informacji terenowej SIT** (ang. Land Information System, LIS) - operujące informacją pierwotną (uzyskaną na podstawie bezpośrednich pomiarów terenowych lub na podstawie wielkoskalowych zdjęć lotniczych) pod względem dokładności odpowiadającą mapom wielkoskalowym (skala 1:5000 i większe),
- **systemu informacji geograficznej** (ang. Geographics Information System, GIS) - operujące informacją wtórną (przetworzoną), pod względem dokładności i szczegółowości odpowiadającą mapom średnio i małoskalowym, (skala 1:10 000 i mniejsze).

Wybór rozwiązania desktopowego GIS

- **skalowalność**
- **otwartość i interoperacyjność**
- **ukierunkowanie na pracę w sieci**
- **mobilność rozwiązań**

ArcGIS for Desktop rozbudowywane systemu poprzez dodanie funkcjonalności opcjonalnych - rozszerzeń.

ArcGIS Spatial Analyst - analizy i przetwarzanie danych rastrowych

ArcGIS Network Analyst - zaawansowane analizy tras, wyszukiwanie najbliższych lokalizacji, analizy obszarów działania

ArcGIS Geostatistical Analyst - narzędzie interpolacji i analizy statystycznej danych

ArcGIS Spatial Analyst - analizy i przetwarzanie danych rastrowych

- prowadzenie zaawansowanych analiz przestrzennych na danych rastrowych;
- **konwersję obiektów wektorowych (punktów, linii, poligonów) na obrazy rastrowe;**
- **generowanie map gęstości i ciągłych powierzchni na podstawie obiektów punktowych;**
- tworzenie warstwic, map nachyleń i ekspozycji oraz powierzchni cieniowanych;
- **wykonywanie zapytań logicznych i obliczeń algebraicznych na mapach;**
- **przeprowadzanie analiz sąsiedztwa i analiz strefowych.**

ArcGIS Network Analyst - zaawansowane analizy tras, wyszukiwanie najbliższych lokalizacji, analizy obszarów działania

- **wyszukiwanie najbardziej efektywnych tras podróży;**
- **wyznaczanie najbliższych lokalizacji;**
- definiowanie obszarów dostępności w określonym czasie;
- **generowanie macierzy kosztów przebycia drogi z każdej lokalizacji do wszystkich pozostałych lokalizacji w sieci.**

ArcGIS Geostatistical Analyst - narzędzie interpolacji i analizy statystycznej danych

- badanie zmienności danych, wyznaczanie granic danych oraz sprawdzanie globalnych trendów;
- tworzenie map prognoz, szacowania błędu standardowego oraz prawdopodobieństwa;
- realizację różnych sposobów wizualizacji powierzchni włącznie z warstwicami (izoliniami);
- badanie autokorelacji przestrzennej i korelacji pomiędzy wieloma zestawami danych.

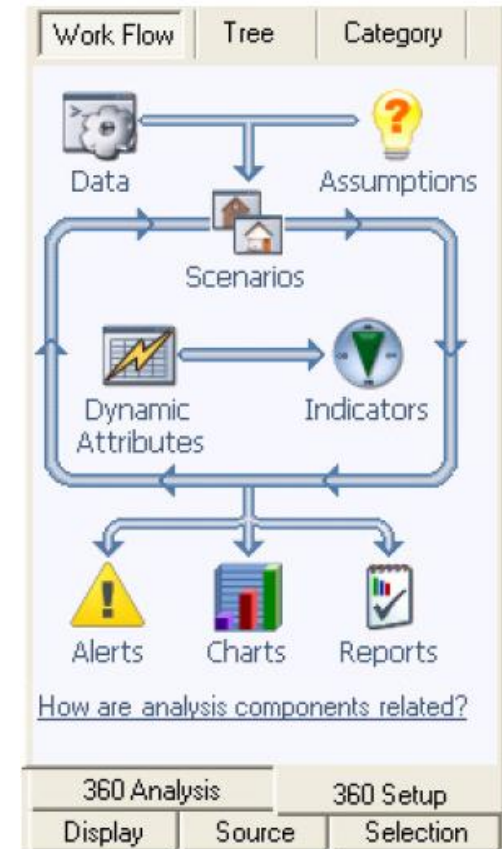
...modelowanie złożonych problemów z wykorzystaniem **ModelBuilder**.

CommunityViz – moduł Scenerio360 zintegrowany z ArcMap

- tworzenie i analiza scenariuszy zagospodarowania, tj. odniesionych przestrzennie sytuacji decyzyjnych (**ocena skutków przyjętych koncepcji**)
- **łączy funkcje** Desktop GIS, arkusza kalkulacyjnego, narzędzia prezentacji i systemu „ekspertowego”
- jego sercem jest **system dynamicznych atrybutów i wskaźników**
- **cel – rozwiązanie problemu**

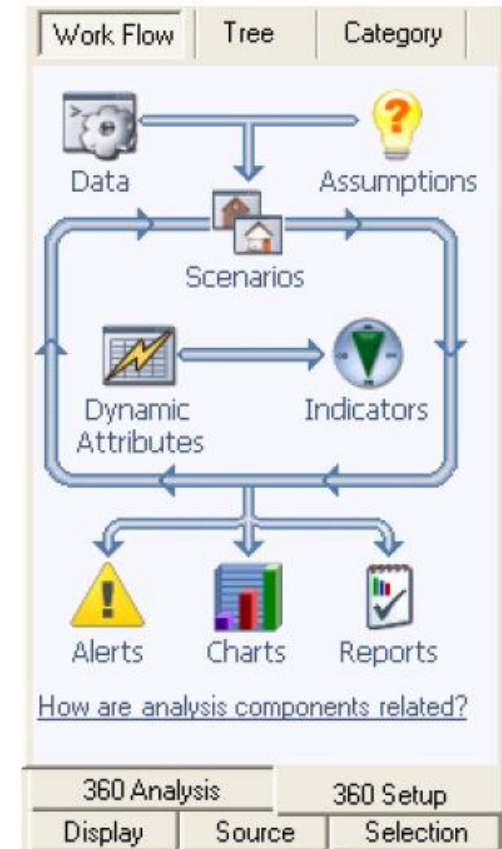
CommunityViz – elementy wykorzystywane do konstrukcji scenariusza decyzyjnego Scenario 360

- **Data** to dane wejściowe zawarte w tabelach i na mapach
- **Assumptions** to zmienne wejściowe definiowane przez użytkownika
- Na analizę może składać się wiele **Scenarios**. Odzwierciedlać mogą one jej alternatywne punkty widzenia. Każdy scenariusz ma swój własny „input i output”, ale podlega identycznym regułom obliczeń.
- **Dynaic Attributes** to wyjątkowa właściwość obiektów przestrzennych Scenario360 , które aktualizują się pod wpływem dowolnych zmian w obrębie prowadzonej analizy.

CommunityViz – elementy wykorzystywane do konstrukcji scenariusza decyzyjnego Scenario 360

- **Indicators** to skutki lub miary powodzenia oparte na obliczeniach powołujących się na dowolne dane zawarte w scenariuszu. Dają nam całościowe spojrzenia na scenariusz (przeciwnie do atrybutów, charakteryzujących tylko pojedyncze obiekty na mapie).
- **Alerts** to wartości progowe zdefiniowane przez użytkownika, związane z konkretnym założeniem, dynamicznym atrybutem lub wskaźnikiem. Informują o przekroczeniu ustalonego limitu lub celu.
- **Charts** graficzne spojrzenie na wskaźniki
- **Reports** podsumowanie analiz w HTML

Dziękuję za uwagę!

Marta Kukuła

marta.kukuła@irt.wroc.pl